

V R T E C.

ČASOPIS S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO.

Štev. 5.

V Ljubljani 1. maja 1886.

Leto XVI.

Marijina pesen.

Mater sveto počastimo,
Ki rodila je Bogá;
Njej se vsi priporočimo,
Ker dobrot nam mnogo dá.
Ščit nam je v duševnih bojih,
In zato v molitvah svojih
Prosimo jò pomoči,
Ktero zvesto nam deli.

Trgajmo lepé cvetice,
Devajmo jih na oltár,
V čast preblažene Device
Posvečen naj ta bo dar.
O Marija, Ti povsodi
Zvezda nam rešilna bodi;
Svojo nam pomoč skazuj
In v nebó nas povzdiguje.

Kakor sveti se danica
Izmed drugih vsleh zvezdá,
Svetiš ti se, o kraljica,
Ti nebeščanov gospá!
Spolni naše srčne želje,
V večno vodi nas veselje;
Tvoja slava, o gospá,
Tam se peti ne nehá.

Fr. Krek.

Divja roža.

Na ozkem potu, koder se gre na planine, stoji kaj lepo sezidano znamenje. Marija z Jezuškom v naročji je naslikana na belej steni, a na strešici stoji krilati angel s trombo v roci. Podoba je po leti skoraj vedno nakitena sè svežimi cveticami in nihče, ki pride tod mimo, ne opusti, da ne bi pomolil „očenaša“ in se priporočil Materi Božjej za srečen pot. Pod lepo podobo v desnem kotu pa se čitajo sledeče besede: „Postavila Rozalija Bregar 1864. leta.“

A ni bilo vedno takó. Tam, kjer stoji zdaj znamenje, čepela je pred leti slaba kočá ubožnega ogljarja. Ogljaril je stari Pehan, kakor so mu dejali ljudje, in s tem preživil ženo in hčerko. Pač je imel tudi tri kozice, katere je pasla Rozalka po strmem obrežji skalnatih gorá, ki so obdajale ozko dolinico. Za Rozalko so klicali domá Pehanovi svojo hčerko, a drugi ljudje so jo poznali samó na ime: „divja roža.“ Pa je bilo res čudno to dekletec. Balo se je ljudi kakor divje koze in srne, ki so prebivale po ónih goratih krajih. Ako je zagledala kakega človeka, ki je šel proti njej, stekla je pred njim in se skrila za kak grm ali pa počenila za kako veliko skalo. Urna pa je bila kakor srna in kakor vrtalka se je vrtela po pečinah in nepristopnih krajih. Lezla je včasih po takih strminah, da si mislil, zdaj pa zdaj je mora bití konec, ali urna, kakor je bila, zasukala se je in v tem hipu je obvisela za roki na kakem grmovji ali veji kakega drevesa. Potem pa se je še neko-likokrat zazibala na veji in v skoku je bila na tleh. In nikdar se jej ni zgodilo ničesar žalega. Glejte! takó varuje angel váruh svoje otroke.

Zakaj je bila Rozalka tako divja, to si pač lahko raztolmačimo. Saj ni govorila nikoli z drugim človekom nego sè stariši in z gospodom župnikom, ki so jo učili krščanskega nauka. Pa ni se bilo treba dosti truditi gospodu župniku, saj je znala vse molitvice za izpoved in sv. obhajilo, „kakor bi rezal,“ dejali so gospod župnik. Po zimi so jo naučili mati vseh molitvic, kolikor so jih le sami znali; tudi peti se je naučila od matere in prepevala je od dne do dne pri svojih kozicah, da se je razlegalo daleč tjá po dolini in odmevalo od skalnatih čerí na drugej strani.

Šole so bile takrat še jako redke po kmetih in le malokdo je znal čitati in pisati. Tudi Rozalka je znala jako malo o knjigah in videla je samo mašno knjigo, na katero so čitali gospod župnik ob nedeljah in praznikih sv. mašo. Nekoč je našla ob potu tiskan list iz neke knjige. Plaho ga je privzdignila in presukavala po rokah, nevede, kaj bi počela z njim. Zvečer ga je prinesla domóv in mati so jej še le povedali, kaj je našla in kako ljudje čitajo iz takih tiskanih knjig. Od tistega časa je imela Rozalka nekaj svet strah pred ónim najdenim listom in skrbno ga je skrivala pod neko skalo. Vnela pa se je v njej velika želja po knjigah in dan na dan je premišljevala, kako bi se naučila čitati.

Ljudje so jo potem večkrat videli, kako je sedela na kakej skali z ónim najdenim listom v roci in proglasili so jo naposled za čarovnico. K temu je pripomoglo še to, da je Rozalka jako dobro poznala vsa razna zelišča, ki so rasla po bližnjih hribih in visokih snežnikih, kamor je hodila več kratov po

razne čudotvorne rastline. Tudi mati Pehanka se je precej pečala z zeliščnim ozdravljanjem ter je slula po vsej okolici kot jako izvedena zdravnica.

Pozno v jeseni je vže bilo, ko je Rozalka pasla nekega popóludne kozice, svoje najboljše prijateljice. Nebo je sleklo svoj modri plašč in ogrnilo sivo suktnjo raztrganih oblakov, ki so se kopičili nad vrhovi golih snežnikov. Pogorski ljudje pa so jako dobri vremenski proroki in takój so rekli, da bo de to vreme prineslo zimo. Megle so krožile v hitrem teku okoli gorá in se preobrazovale v razne podobe. Tam pod velikim snežnikom pa je hodil po belej lazi, ki jo je napravil hudournik, mlad mož s puško na rami. Poznalo se mu je na prvi pogled, da je še mlad lovec, ki ni še skusil dosti težav vztrajnega lovca. Dolgo je vže hodil po neprozornej megli in iskal varnega zavetišča. Vsa njegova vnanjest je kazala človeka imovitega a neutrjenega, ki je še malo lazil po nepristopnih krajih strmih gorá. Dež ga je vže dokaj opral in mraz ga je izpreletaval po mehkih udih.

Potegnil pa je mrzli gorski veter in pregnal gosto meglo. A močan je bil ta veter, da so se drevesa globoko pripogovala in marsikatera smreka si je ulomila ravni hrbet in težko zaječavši zahrščala po strmem bregu. Celó „divja roža,“ ki se ni bala nobene nevihte, se je skrila za zeleno skalo, koze pa je veter kar valil navzdol. Težko se je boril utrujeni lovec z nadvladajočim vetrom in dostikrat ga je pritisnil piš na tvrdo skalo. Bliža se zmirom bolj za skalo čepečej Rozalki, ki je bila mladega lovca vže poprej zagledala, a boječ se je pritisnila še bolj za visoko skalo.

Na krat zapiše zopet veter in zabrlizga po nenavajenih ušesih lovčevih, a ta pot mu je odnesel lovski klobuk. Rozalka pa je videla, kako je zaplesal klobuk v zraku in kako ga je veter odnesel tjà doli v brezdno. Kakor srna je skočila izza skale ter letela na pol po zraku na pol po tleh naravnost proti brezdnu. In zdaj jo ugleda tudi lovec, ki je kakor okamenel stal na mestu in zrl v mlado, pogumno deklico. A zdelo se mu je vse to le nekaka iluzija (omama) in skoro ni verojel očem, kar je videl. Kakor zajec se je spustila po skalnatem robu v globoko brezdno. A kmalu izgine lovecu ta iluzija, ko se dekle povrne s klobukom v roci ter ga položi na pot, kakih dvajset korakov daleč od lovca. Položivši kamen v klobuk, da ga veter ne vzame, steče naglo nazaj, od koder je bila prišla.

Še nekaj časa stoji lovec, potem pa koraka počasi naprej proti hosti, kamor je izginila neznana mu dobrotnica. Končno pa onemore ter se vleže v mokro travo za debelim mecesnom. Rozalka pa je videla vse to izza skale in začnó jej razne misli rojiti po glavi. Ko veter nekoliko poneha, otide za kozami, ki so tičale vse tri v nekem grmovji glave vkupe stikajoč. Odžene je počasi domóv, kjer sta jo roditelja vže težko pričakovala. Pognavši koze v hlev gre v hišo in pove, kaj se ji je danes pripetilo.

Kadar ogljar in ogljarica izvesta hčerino pripoved, hudujeta se nad dekletom, da je tako pustila mladega človeka, ki je najbrže onemogel od truda in slabega vremena.

„Oh, oče, jaz sem se ga bala, ker je imel pušo in tako črno brado kakor naša črna koza,“ izgovarja se priprosto Rozalka.

„Materin rokavnik obleci, ki visi pri peči, potem pa ga greva iskat,“ reče Pehán.

Kmalu potem otideta ogljar in hčerka v goro iskat neznanega človeka. Temá se je vže delala, ko pripelje Rozalka očeta do visokega mecesna, za katerem je še vedno ležal onemogli lovec. Od daleč pokazavši loveca, steče deklica, kakor bi jo kdo podil, proti domu. Pičlo uro pozneje pa privede ogljar neznanega ptujca pod pazduho v hišo. Na ubožno posteljo ga polože pri peči. Rad bi se bil zahvaljeval dobrim ljudem, ali slabost ga je nadvladala in kmalu je zaspal.

Vender ga spanee ni dolgo imel v naročji in po noči je jel milo ječati. Ogljarica hitro vstane in mu postreže z vsem, kar je premogla ubožna kočá. Tudi svojo lekarno je odprla, staro v zid zidano omáro, in prevzela službo zdravnika. Še le drugi dan popóludne se je bolnik toliko okrepil, da je mogel razumno govoriti in povedati, kdo je. Popraševal pa je vedno po Rozalki in tistega popóludne je ostala deklica domá, ker je bilo vreme jako slabo in vže je sneg padel po hribih. Ali čim raje bi bil ptujec rad govoril z Rozalko, tem hujše se ga je dekle bala. Na večer sta se vender vže toliko sprijaznila, da so vsi skupaj jedli pri jednej mizi. Ko pa se po večerji začnó pogovarjati, povedal jim je ptujec, da je sin imovitega trgovca v mestu K. in da jim bode vže povrnil vse dobrote, ki so mu je skazali. Pogovor pride tudi na šole — saj je bil mladi lovec sam izšolani dijak — in ko jim začne pripovedovati o učenosti in knjigah, vlekla je Rozalka lovčeve besede z največjo pazljivostjo na ušesi in zmirom bliže se je pomikala na drugem konci klopi sedečemu lovecu. Ko jo pa lovec vpraša, ako bi tudi ona rada znala čitati in pisati, odgovori Rozalka z boječim glasom sramožljivo: „Rada!“

Drugi dan sta bila ptujec in Rozalka vže najboljša prijatelja in še spraviti je niso mogli, da bi gnala koze na pašo.

Tretjega dne je bil lovec vže popolnem čvrst in zdrav in popóludne se je poslovil od priljubljene mu hiše. Rozalka pa ga je spremila še precej daleč in od tistega časa se ni več bala ljudi.

Ina kako bi se jih tudi bala. Saj je šla še tisto jesen v mesto in če si deset let pozneje vprašal ljudi, kje je tista „divja roža,“ ki je včasih koze pasla po gori, povedali so ti, da je izgojiteljica pri bogatem trgovci M., in da sta stari ogljar in ogljarica pri njej, kjer jima ni treba več ogljariti.

Na spomin svoje mladosti in sreče pa je postavila izgojiteljica Rozalija Bregar na ónem mestu, kjer je stala njena rojstna hiša, kočá ogljarja Pehana, lepo znamenje Matere Božje z Jezuškom v naročji.

P. B.

Krava, koza, ovca in lev.

(Basen)

mogotei zveza ní nikoli zanesljiva.

Krava in koza s potrpežljivo ovco vred ste bili stopili z levom v zvezo. Ulovili so v gozdu velikega jelena, krasen plén. — Vstal je lev, da bi vršil delitev. Napravil je štiri dele ter rekel: „Prvi del spodobuje se meni kot kralju, drugi zato, ker sem hrabrejši in najpogumnejši; a tretji pripada tudi meni kot najmočnejšemu, in kdor se četrtega deleža dotakne, imel bode opraviti z menoj.“ — In takó je lev vsega jelena sebi pridržal.

Ph.

Kako je prišel kovač v luno.

(Narodna pripovedka.)

Bila je slaba letina; nič ni rodilo, razven vinske trte, ki je dala nekoliko brujne kapljice. — Kovač Korén, ki je ves božji dan vzdigoval težko kládivo ter tolkel ž njim deloma po železu, deloma po naklu, reče na večer ženi: „Jutri grem pa v vinograd; vzel bodem s seboj sodček in napravil vino, a domov ne prinesem nič, kar nič. Dobil bodem vže kakega človeka in vse bodeva popila.“

Drugo jutro zarano napravi se kovač Korén v vinograd. Napravil je mnogo vina ter se vrnil domov. Imel je biti vže blizu doma, ko sreča dolgo, belo in suho žensko — smrt. Ta ga nagovori, rekoč: „Kovač Korén, ravno kar sem te iskala doma, — Bog me je poslal po tebe. „Prav, da si me srečala, prav, da mi pomagaš to-le (pokaže na sodček pod pazduho) izprazniti. Sedeta na kraj ceste in izpijeta počasi vse vino. Potem pa pravi on: „Slišal sem, da se smrt takó tenka naredi, da gre lahko skozi veho v sod.“ Ona potrdi, da lahko. „No, če je res, pa poskusi tu notor iti,“ reče kovač. Ker je bila smrt vže zeló vinjena, naredi se tenko in zleze skozi veho v sod. Na to Korén hitro zamaši sodček, dene ga na ramo in ide domov.

Prišedši domov, pové domačim, kaj je prinesel; da je smrt upijanil ter jo potem pregovoril, da je šla v sod. Vpraša ga žena, kaj bode počel ž njo, a kovač pravi, da jo bode nesel sušit v dimnik.

Kakor rekel, tako storil. Sedem let se je smrt sušila v dimniku. Vsako leto jedenkrat je šel Korén pogledat, je li še smrt notri, vselej potrkavši na sodček, rekoč: „Smrt, ali si še živa?“ A ona ga je vselej prosila, lepó prosila, da naj jo izpusti. „Saj ne pridem nikoli več po te,“ rekla je. — Čez sedem let jo izpusti kovač iz sodčka in smrt gre vsa krevljasta in posušena v nebesa. — Tu pové, kaj se jej je pripetilo, kaj je naredil ž njo kovač, ko je prišla ponj. A Bog je rekel: „Kakšen more biti ta človek, da ga ne morem dobiti k sebi.“ Pošlje tri može ponj. Ti gredó k njemu, in ga dobijo ravno pri jedi. „Dober dan kovač Korén!“ „O Bog ga daj!“ odgovori on; „no kaj ste mi prinesli dobrega?“ — „Bog nas je poslal po te, ti moraš z nami.“ — A Korén jim reče: „Jaz bi šel z vami, ali moram se še poprej najesti, potem pa še drv nasekati, da bode imela družina po zimi s čim kuriti, da je ne bode zeblo. Idite mi pomagat, da hitreje vse opravimo.“ Gredó na delo. Kovač privali veliko tnaló iz kovačnice ter veli možem, da naj primejo, kamor bode zasekal in naj narazen vlečejo, da se razkolje. Kovač zaseče globoko v tnaló, in možje primejo, kakor jim je ukazal; zdajci pa potegne zviti Korén sekiro iz zaseke in takó prime tnaló vse tri za prste. Silno so kričali, ker niso mogli potegniti prstov iz zaseke. Končno se jim vender posreči, da so se oprostili, ali vso kožo jim je potegnilo s prstov. „Nikdar več,“ pravijo, „ne pridemo po te.“

Vrnejo se v nebesa ter povejo Bogu, kaj je naredil ž njimi kovač Korén. Bog še jedenkrat pošlje smrt. Prišedša na Kovačev dom, dobi ga v kovačiji, ko je ravno varil železo. „Bog daj dober dan,“ odgovori kovač na njen pozdrav, „kaj ste mi prinesli dobrega?“ — „Bog me je poslal, da greš z

menoj," reče smrt. „Dà, jaz bi šel rad s teboj, ali imam ravno delo," pravi kovač, „če bi mi otroci umrli ali pa žena, vidiš, nimam ne krampa, ne lopate, da bi je pokopali. Namenil sem se toraj danes, zvariti kramp in lopato. Ker imam pa meh strgan," nadaljuje kovač, „zlezi ti, ker imaš močno sapo, vanj in pihaj, da se naredi ogenj in da potem napravim potrebne stvari. Potlej grem koj s teboj." Smrt zleze v meh. Lokavi kovač ga hitro zašije. Smrt začne hitro pihati, a kovač prime za kládivo in začne jako neusmiljeno razbijati in tolči po mehu. Smrt je kričala na ves glas: „O joj, kovač Korén, prosim, izpusti me, saj ne pridem nikoli več po te!" Ali on se ne zmeni za njeno vekanje ter razbija dalje. Kadar se naveliča, izpusti jo. Vsa stolčena je prišla smrt iz meha ter se podala v nebesa. Tu pové Bogu, kaj je zopet naredil ž njo neusmiljeni in brezsrčni kovač. Bog se razsrdi, da ga ne more k sebi dobiti, in pravi: „Sedaj mi je pa dosti, nič več ne pošljem ponj, naj sam pride, kadar se mu bo zljubilo."

Kovač Korén je živel še nekaj časa ter vzdigoval kládivo v kovačnici. A kakor vsak človek, takó se je tudi on naveličal tega življenja. Postaral se je zeló. Gre tedaj pred nebeška vrata. Tu dobi sv. Petra, kateremu reče: „No sedaj sem prišel sam k vam, ker ste vedno po me pošiljali." Ali Peter mu reče: „Ti ne smeš noter; moram poprej Boga vprašati, je li te smem pustiti." A čez nekoliko časa pride Peter, rekoč, da Bog ne pusti, da bi šel v nebesa, nego iti ima v pekel taka grešna duša.

Podá se Korén pred peklena vrata. Tu potrka nanje, a tudi hudobe so se ga zbale, ko so slišale, kaj je delal na zemlji. Tiščé toraj z vso močjo na vrata, da bi je kovač ne mogel odpreti. Dejale so, da ni vreden, da bi šel med nje. Ker kovač nê neha tolči po vratih, zbale so se hudobe, da bi jih ne odprl; zberó tedaj vse svoje moči, da mu zabranijo vhod; tiščé tako silno vrata, da kremplji njihovi pogledajo skozi nje. Korén je imel s seboj klešče in kládivo. Zapazivši kremplje, prime za kládivo ter zanéti drugega za drugim. Potem se odstrani in poda nazaj pred nebeška vrata. Tu prosi sv. Petra, da naj ga vsaj za toliko časa spusti noter, da bo videl, kako je v nebesih. A sv. Peter pravi, da ga ne sme spustiti vanje brez božjega dovoljenja. — Ko mu Bog dovoli, spusti kovača v nebó. Prav oblastno je korakal Korén po nebesih, kakor bi jih bil krvavo zaslužil. Sprehajavši se po nebesih, pride kovač do velikega kupa cunj. Tu se vsede na vrhu teh. Sv. Peter pride ponj, rekoč, da naj gre vèn. Ali Korén pravi: „Jaz smem ležati tu, saj sem na svojem." Potem mu je pripovedoval Korén zgodovino svojih blač, katere je ugledal mej drugimi cunjami. Dejal je, da jih je dal nekoč ubogajme prosjaku, kateri je prišel ob hudem mrazu slabo oblečen k njemu prosjačit. — Ker ni hotel iti z lepa iz nebes, začne ga sv. Peter z grda poditi. Korén gre.

Prišedši iz nebes, ni se vedel kovač kam obrniti; v nebesih ga niso hoteli, v pekel ga tudi ne marajo, na zemljo ni več hotel iti, jezen skoči v — luno, kjer ga še danes vidimo, kadar je polna luna.

J. P. Planinski.

Najboljši učenec.

Zivel je v jutrovej deželi pobožen puščavnik. Oznanjeval je nevernikom vero v Krista. Živahno so se mu oči blestele, kadar koli je pripovedoval o ljubezni božje. Veselje mu je sijalo iz njih, kadar je videl, da seme, katero vže mnogo let seje, dober sad obrodeva. Ali srce mu je pokalo od žalosti, videč, da tudi marsikako zrno pade na suha nerodovita tla. Da bi ljudstvo svetih naukov ne pozabilo, izbere si nekaj učencev, kateri naj bi po njegovej smrti razširjali vero v Krista. Iskreno je ljubil učence, in učenci so ljubili njega. A najmlajši mu je bil še posebno pri srci. Nekoč vprašajo učenci puščavnika, zakaj mlajšega bolje ljubi nego li druge. „Ali mar ne spolnujemo vsi enako tvojih ukazov in naukov? Ali te smo kdaj žalili ali kaj družega storili, da nas ne vidiš tako rad, kakor najmlajšega, katerega mnogo bolj odlikuješ?“ Puščavnik poda vsakemu učencu drobnega ptička ter ne reče ničesar. „Kaj hočemo s tem?“ vprašajo ga učenci.

Vzemite in poiščite si kraj, kjer vas nihče ne vidi. Kadar tak kraj najdete, umorí naj vsak svojega ptička in potlej pridite zopet k meni.“ Učenci se molčeč razidejo ter si gredó iskat kraja, kjer bi vsak neopazovan zvršil to čudno in neusmiljeno povelje puščavnikovo. Ne dolgo in vrnejo se. V roki pa imajo — o joj! vsak svojega mrtvega ptička. Z hladnim srcem so zvršili povelje puščavnikovo. „Kje je najmlajši? Kod hodi, da se tako dolgo ne vrne,“ poprašujejo učenci drug drugega. Tudi ta pride, ali povelja puščavnikovega ni spolnil. „Kaj? ali ti nisi spolnil mojega povelja? Ali ti, ljubljenec moj, tako slušaš svojega učitelja in očeta?“ Vže so mislili učenci, da se bode puščavnik z nevoljo obrnil od neposlušnega učenea.

Ali mladenič odgovori z boječim glasom: „Gospod! ko sem zrl v to temno očesce nedolžne živalice, ki me je tako milo pogledovalo, zdelo se mi je da vidim v njem Njega, kateri je ustvaril nebo in zemljo. Spomnil pa sem se pri tem besed, ki si nam jih ti govoril in dejal, da je Bog poy sod, da nas vidi tudi tam, kjer nas ne vidi nobeno oko človeško. Prostora, kjer bi me ne bil nihče videl, našel nisem. Zatorej oprostí, o gospod, da nisem zvršil tvojega povelja.“

Puščavnik povzdigne svoje oči k nebu ter z hvaležnim srcem zakliče: „O Bog! spolnil si mi moje želje, tvoje besede niso izgubljene, obrodile bodo, tako se nadejam, stoteri sad.“ — Ostali učenci spoznajo, da niso bili na pravem potu.

Nedolžne ptičke pa, ki so bili žrtva lehkomišelnih učencev, puščavnik na povelje božje zopet oživi.

(Na slovenski preložil M. Bregant.)

— x —

Volk in pastirji.

(Basen.)

Pastirji so janjčka zaklali, spekli in jedli. Prišel je mimo volk, — in videč jih pri tako dobrej južini, dejal je: „No, koliko hrupa in vpitja, ako bi bil jaz to storil!“

Nekateri ljudje radi pozabijo, da ni vsakemu vsega sméti.

— x —

B o l n i k.

Po otožnej izbi razgrinja tajna tišina svoja zračna krila, katera prodirajo redki, globoki vzdihli dveh sopečih ljudi. Zraven pa tolče nikdar ne ugnani nepôkoj stenske ure svoje dolgočasne takte. Ali zdi se, ka tolče počasi — prepočasi, kakor bi hotel za nekaj časa odložiti svoj pôsel. Na postelji pa leži mlad bolnik. Huda bolezen mu je odtegnila rudeča, okrogla lica ter je nadomestila z globokimi črtami in starikastimi gubami. Žalost in toga mu vejeti raz razorano obličje, iz ust pa se sipljejo težki vzdihli, katere pretrga včasih pojemajoče ječanje ali pa suh kašelj.

Pri postelji na stolu sedi bolnikova sestra. Njej sicer ni še upalo cvetoče obličje in mladostna svežest jej še ni zginila. Pač pa si zakriva v roki svojo težko glavo in gostesolze jej lijó v tokih po mladih licih. Rada bi se znebila težkega kamena, ki jej leži na srcu, ali ne more se ga. Britka skrb jo tare zaradi nesrečnega tem pa zamrma nekaj in zdi se, da govori svojej sestrici:

„Zdaj pa mi še enkrat nalij
Osladne tiste pijače;
In gorko me v odejo zavij,
Ker neče zdravnik drugače.“

Zunaj pa se vse oživlja in pomlaja. Vsa narava je oblekla svojo vzpomladansko obleko: travnici zelené, njive se klasé, drevesa cvetó, ptíči pojó, zlatorumeno solnce pa se je pripeljalo v svojem največjem sjaji in krasu na modro-sivo nebó. In zlateči, izpreminajoči se solnčni trakovi so prodirali skozi malo okno in se kopali v zračnih praških. Nekateri žarkí pa so bili tako prijazni, da so se vsedli na posteljo in poljubovali suho lice bolnikovo — morda zadnjikrat.

A posloveli so se solnčni trakovi od bolnikovega obličja in temà se bori v izbi s svetlobo. Ptičje petje postaja vedno glasnejše in gostejše in kukavica zakuka v bližnjem lesu. Sestrica pa dobro sliši to kukanje in šteje, a našteje samo jedni „kuku!“

brata, ki leži prikovan na posteljo ter si ne more pomagati. O kako rada bi storila za-nj vse, da bi le ozdravel, ali pogledavši ga, ne more se vzdržati jokú, kateri prodira skozi roki kot glas ihtéčega se človeka.

In mladi bolnik sklone se po konci, vzdihne globoko, zakašlja, da čudno odmeva po samotnej izbi; po-

Zvon je začel doneti raz visoki zvonik. „Zdrave Marije“ zdaj ne zvoni cerkvenik, saj je še le odzvonilo. Zdi se pa, da zvoni takó:

„Bolán leží, miló ječí,
Duhovnika k sebi želi.“

In še večkrat se je zvonilo naslednja dva dni, samó malo drugače.

B—c.

Opomini.

Potok.

Potok je narasli
Čez bregove hrúl;
Žitno polje kmetu
Bésen je zasúl.

Človek! ako jéza
V prsih ti kipí,
Nikdar je v besede,
V djanja ne razlij!

Vihar.

Hvala Bógu! vtihnil
Grôzni je vihar,
Vse stvarí oživlja
Zopet solnčni žar.

Človek! ne obupaj,
Ko te žgè britkost,
Saj za njó prísveči
Skôrâj ti radóst.

Rôsa.

Z rôsno kapljo v jutru
Solnce se pojí;
K sebi kliče rôso,
Da se z njím blestí.

Človek! ko topí se
V sôlzah ti okó,
Védi, da dobrotno
Gleda te nebó.

Zvon.

Zvon nas je po vasi
Vabil prelepó,
A ubit hripávo
Bije na uhó.

Človek! da molitev
Ide do Bogá,
Kadar moliš, bodi
Čistega srcá.

Ura.

Ura se iztékla
Ter obstala je;
In tihota v sobi
Zavladála je.

Človek! enkrat vstavi
Se življenja ték;
Dobrih del si zbiraj
Za prihodnji vék.

F. Krek.

Pisma mlademu prijatelju.

V.

Dragi Bogdan!

oleg Vodnika najznamenitejši v čistilnej dōbi je Jernej Kopitar, ki se je porodil 1780. l. v Repnjah in je umrl 1844. l. na Dunaji kot dvorni knjižničar. — Dovršivšega gimnazijo v Ljubljani vzprejel ga je baron Žiga Zois za vzgojitelja v svojo hišo. Kakor na Vodnika, vplival je tudi na Kopitarja ter ga vzbujal, da se je poprijel temeljitih poukov ter se seznanil s slovanskimi in drugimi jeziki. Kopitar je bil silno učen in izobražen mož ter ga ne nazivajo zamán „velikana učenosti.“ Dopisaval si je z vsemi tedanjimi slovanskimi in neslovanskimi učenjaki ter je prepotoval vsa večja evropska mesta. Kopitar je poleg českega jezikoznanca Dobrovskega prvi slovanski jezikoslovec, ki mu v resnici pristoji to imé. Za novoslovenščino ima seosebno te-le zasluge: a) opozoril je najprvi na glagole dovršne in nedovršne, katerih Vodnik še ni razlikoval; b) udrihal je po nepotrebnih nemških besedah in izrazih v slovenščini, kakeršne je zanesel va-njo vzlasti Pohlin, ter odpravil slovenščini ne lastni člen; c) učil je, da se mora pisati tako, kakor govori nepokvarjeni narod, a ne po izmišljenih pravih slovničarjev, kakor je delal Pohlin; č) pisal je, da ima latinica premalo črk za slovenski jezik in da mora imeti slovenščina toliko črk kolikor glasov. Želel je, da bi se našel nov Ciril, ki bi pomnožil latinico tako, da bi se prilagala slovenščini. In tak nov Ciril je bil Fr. Metelko, ki je iznašel svojo „metelčico.“ Ali o tem drugod. d) Kopitar je dokazal, da je „glagolica“ vsaj toliko stara kolikor „cirilica“, ako ni še starejša. Kakor ti je vže morda znano, imamo v spomenikih staroslovenščine dvojno pisavo ali črkopis. Jeden se zove „glagolica“ (glagol, črka, govor), drugi pa „cirilica“ (po Cirilu). Mislilo se je, da je sv. Ciril izumel cirilico in da je glagolica mlajša od nje. Kopitar pa je ovrgel to misel in novejši učenjaci so dokazali s tehtnimi dokazi, da je glagolica starejša od cirilice. Sv. Ciril je izumel torej glagolico, cirilico pa bajè Metodijev učence sv. Klemen, vladika na Bolgarskem.

Razven mnogo drugih učenih nemških in latinskih razprav in spisov je najvažnejša njegova nemški pisana slovnica „Grammatik der slavischen Sprache,“ ki je prišla v dežel 1808. l. v Ljubljani, ter dela novo dōbo v slovenskem jezikoslovju. V prvem delu govori o Slovanih, njihovih narečjih, in kratko a jedernato o slovenskej književnosti. V drugem delu obravnava temeljito in učeno o slovnici samej, v tretjem pa navaja razne slovenske knjige, ki je je našel v dvornej knjižnici na Dunaji. Ta slovnica je prva, ki je res slovnično dobro urejena, ki podaja temeljitih poukov ob osnovnem pravopisju slovenskem, ki ni ustrojena po nemškem in latinskem, ampak na podlagi staroslovenščine ter je pisana v pravem duhu slovanskem. Z njo je vzbudil Kopitar tudi primerjajočo slovnico slovansko, kar je vže poskušal Kumerdej, a ne na podlagi staroslovenščine, ampak nove. Z njo je pokazal pravi pot drugim, kako je treba pisati slovnice.

Poleg slovnice najvažnejša knjiga Kopitarjeva je latinski pisana „Glagolita Clozianus.“ Tako se zove staroslovenski glagolski spomenik iz 9. ali k večemu 11. stoletja, obsezajoč 14 pergamentnih listov, na katerih sta dva govora Ivana Zlatousta, jeden sv. Atanazija in jeden sv. Epifanija. Ta spomenik je izdal Kopitar 1836. l. ter zaslóvel z njim po vsem učenem svetu. V prvem delu govori o glagolskih spomenikih, v drugem priobčuje spomenik sam, v tretjem pa kratko staroslovensko slovnico in slovar. Ta knjiga je poleg Miklošičevega staroslovenskega slovarja najznamenitejša za slovansko jezikoslovje in po njej se je začela nova dóba v slovanskem jezikoslovnem raziskavanji. — Na Kopitarjevej podlagi je nadaljeval tudi naš Fr. Miklošič, največji slovanski jezikoslovec. Kopitar se je udeležil tudi znamenite „abecedne vojne,“ o katerej ti pišem pozneje obširneje.

Poleg Vodnika in Kopitarja, ki ni pisal ničesar v slovenskem jezici, najzaslužnejši za čiščenje slovenskega jezika je Matej Ravnikar, ki mu je tekla zibelka v Vačah pri Savi 1776. l. in je končal svoje zaslužno življenje kot tržaški vladika 1845. leta.

Glavni njegov namen je bil, očistiti slovenski jezik. Učil je, da se mora pisati tako, kakor govori neizprijeni narod. Njegova pisava razločuje se od pisave vseh drugih prejšnjih slovenskih pisateljev in zlog mu je kratek, krepek in jedernat, kar še pri njegovih vrstnikih pogrešamo. Zajemal je iz naroda slovensko besedo, pobiral vže malo ne pozabljene besede in izraze, poslušal natanko, kako narod izgovarja in zavija besede ter se je popolnem otresel močno vgnuzdenega nemškega duha pri prejšnjih pisateljih. Ravnikar je tudi vzel v slovenščino deležnik preteklega časa na: -ši -vši pri dovršnih glagolih, trdóč, da ga je še sam slišal v narodu. Kar je učil Kopitar po učenih knjigah, to je spolnil Ravnikar dejanski. Zato imenujemo Ravnikarja pravično „stvarnika slovenske proze (nevezane besede.“) Izmej njegovih knjig so najznamenitejše „Zgodbe svetiga pisma za mlade ljudi“ (1815), kder pripoveduje v predgovoru prav po domače, kako bode vže konec jedenkrat tistej spačenej „kranjščini“ prejšnjega veka ter pišimo čisto in lepo slovenski, kakor se govori mej kmeti in pastirji, katerih še ni oblizala popačena in namešana mestna govorica, ter se tako približujemo ostalim Slovanom.

Ravnikar je tudi mnogo vplival kot vodja semeniški na bogoslovce, da se priučé lepej slovenščini in kot vladika tržaški je skrbel, da se je tudi slovenski propovedovalo ter je celó sam poučaval krščanski nauk v milej materinščini.

Zasluga Ravnikarjeva je tudi, da se je napravila za njegovega vodstva v ljubljanskem semenišči stolica slovenskega jezika. Vže Ivan Debelec, katehet nunski v Ljubljani, ki je spisal tudi slovensko slovnico, katera je ostala v rokopisu, učil je bogoslovce slovenskega jezika, a žal, samó dve leti (1795 do 1797). Za francoske vlade na Slovenskem (1809—1813) uvela se je slovenščina celó v šole kot obvezen predmet, a po odhodu Francozov je zopet izginila slovenščina iz šole. Po delovanji Kopitarja, Cojza in sosebno Ravnikarja posrečilo se je 1817. l. napraviti v Ljubljani učilišče slovenskega jezika v desetaj šoli (drugem letu bogoslovja), kamor so smeli hoditi poslušat razven bogoslovcev tudi vnANJI ljudje, vzlasti dijaki, predavanja slovenščine. Predaval pa je slovenščino prof. Fr. Metelko, slavni slovničar slovenski, do 1848. l.

Tega leta se je uvela slovenščina tudi v gimnazijo, kjer jo je poučeval še nadalje Metelko do 1857. leta dopolnivi štiridesetletnico svojega učiteljevanja iz slovenščine.

Vodnik, Kopitar in Ravnikar so tista trojica, ki je vzdignila slovenščino iz stoletnega spanja, otresla jo ptujega, nepravega duhá, očistila in izlikala, da je pokazala zopet svoje zalo lice ter se jej ni treba sramovati drugih, ponósnejših sestic slovanskih.

Pozdravlja Te

Tvoj

P. B.

—x—

Prirodopisno-natoroznansko polje.

Túr ali zober.

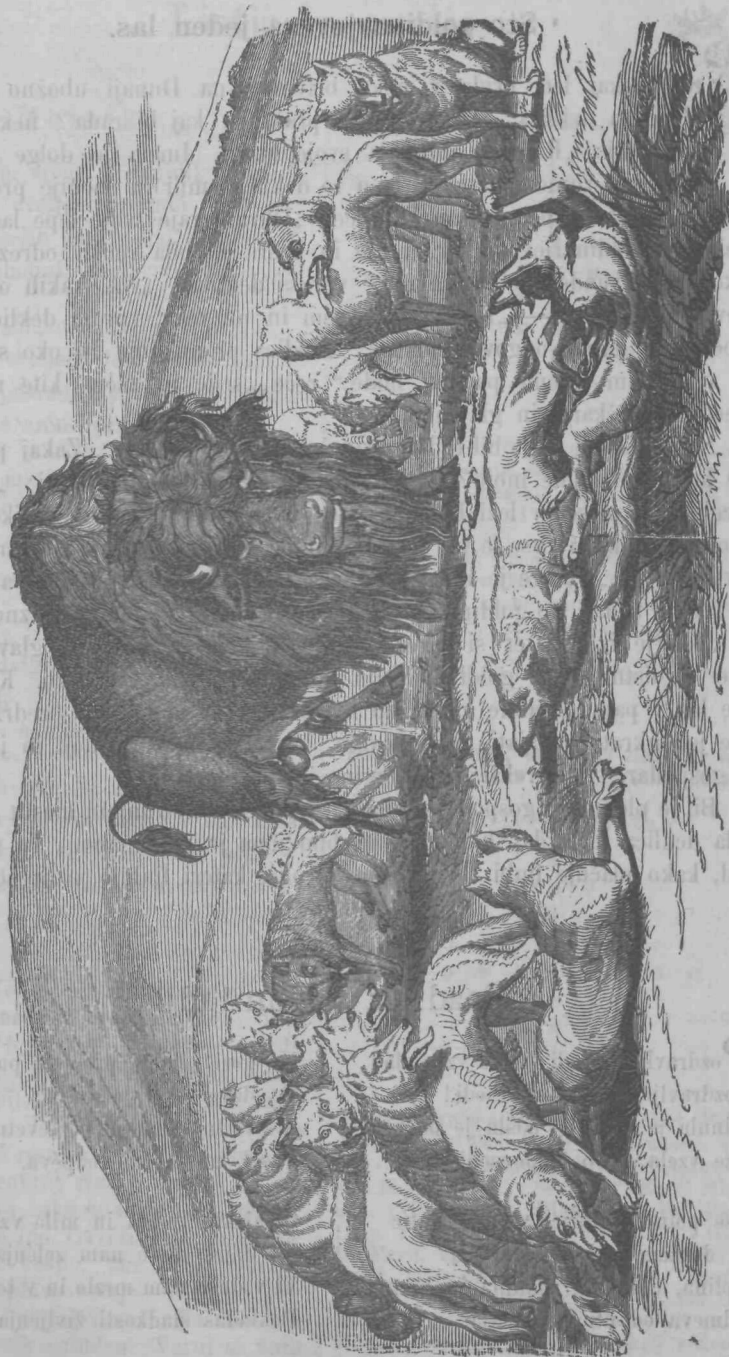
imenom túr značimo navadno dve različni živali, kateri pa je treba dobro ločiti drugo od druge. Túra (Aurochs, Bos primigenius), ki je imel zeló dolge in gladke roge ter je bil našemu domačemu volu jako podoben, zatrli so vže davno popolnoma. To ime, ki znači zárodnika našega domačega goveda, prideli so kasneje po krivem zobru (Wisent, Bos bison), ki se še dandanes najde v bialoviškem gozdu v Litvi na Ruskem, kder jih skrbno čuvajo, da popolnem ne zamró. Zober je nekaj živel po vsej Nemčiji. Rimljanom je bil znan pod imenom Bónasus, a v srednjem veku so ga imenovali Bison in še le kasneje, ko túra več ni bilo, jeli so ga po krivem imenovati: túr. Zober se šteje med največje evropske sesalce ter je zeló močnega in krepkega trupla. Glava mu je debela in nosi vzvita, precej kratka, svitlo-črna, spodaj počrez nagrbana roga. Od visokih grbastih pleč se mu hrbet spušča nizdoli proti repu in zadnji konec njegovega trupla je videti mnogo slabjši in šibkejši od prednjega. Kratek pa debel vrat brez podvratnika nosi strahovito grivasto glavo z velikimi očmi, ki imajo nekaj divjega in grožečega v sebi. Čelo ima tako široko, da je poljski kralj Žiga med roga posadil tri može, kakor nam pripoveduje Herberstain.

Zobri pasó travo, obgrizujejo brstje in listje ter glojejo tudi skorjo z dreves, jelšova jim mora posebno dobro tekniti, ker so jelše včasih vse oguljene; za jelovino ne marajo. Po zimi jim pokladajo tudi senó, ali si ga pa zobri sami zemó iz stoga.

Razdražen zober je strašanska žival. V jezi suče zarudele, grdoglede oči, pobesi glavo, pomoli višnjav jezik iz gobca, z nogami grebe in tepta, viha rep in končno se zakadi v stvar ali človeka, ki ga je razdražil, s tako silovitostjo, da je gróza.

Volkovi in medvedi se ne poloté radi zobra, ker vedó, da bi je na roge zasadil; v globokem snegu pa vender napade tolpa volkov tudi starega zobra in ga, kakor pripovedujejo, tudi obvlada.

Zobrovo meso je prav okusno in tečno, posebno od krav in telet. Koža se ustroji; iz rogov izdelujejo kupe ali čaše in različne druge stvari. Zobri se ne dadó krotiti. Mladi so še precej prijazni ali pozneje so zeló hudobni in togotni. Z domačim govedom živi v velikem sovraštvu ter ga ne more videti.

Túr med volkovi.

V severnej Ameriki ima zober bližnjega sorodnika, ki se ameriškanski túr ali bizon (bivol) imenuje. Naš rojak škof Baraga nam je prav zanimivo popisal lov na te živali pri Indijanih v severnej Ameriki. Ameriškanski bizoni se pasó v velikih čredah na tisoče in tisoče po travnatih stepah severne Amerike.

Sto goldinarjev za jeden las.

red nekaj leti pride v neko brivnico na Dunaji ubožno pa čedno oblečena deklica. Na brivčevo vprašanje, kaj bi rada? nekako boječe odgovori: „Rada bi prodala svoje lasé.“ Imela je dolge nenavadno lepe, kostonjevo-rumene lasé. Brivcu se deklica smili in sočutje prevlada njegovega obrtnega duha, zatorej jej reče: „Ohrani raje svoje lepe lasé, ker bi le nekoliko goldinarjev dobila za nje in kvara bi bila velika odrezati je.“ — „A koliko bi vender dobila za nje,“ vpraša deklica. „Nù, kakih osem goldinarjev k večjemu.“ — „Kaj? samó osem in ne več,“ vpraša deklica. — „Ni mogoče več dati,“ odgovori brivec. Deklica premišljuje in oko se jej solzi. „Nù v božjem imenu pa naj bode,“ reče, sede in začne kite razvezovati. Brivec vzame škarje in glavnik.

Nek gospod, ki je bil tudi v brivnici, vpraša deklico: „Zakaj pa prodajesh svoje lepe lasé, dete moje?“ Deklica globoko vzdihne in pravi: „Moja mati vže celih pet mesecev leži bolna v postelji in jaz ne morem toliko zaslužiti, kolikor potrebujevi; vse je vže prodano in zastavljeno, pa niti krajcarja nimamo več v hiši.“ — „Nù, če je res takó,“ reče ptuji gospod, „hočem pa jaz kupiti tvoje lasé in ti dati sto goldinarjev za nje.“ To rekši, vzame urno iznenadenemu brivcu škarje iz rok ter si odreže samó jeden las z dekličine glave. Potem vzame iz listnice sto goldinarjev in jih potisne deklici v roko. Ko to stori, zavije las v papir, vtakne ga v žep in reče: „Da se mi ne predrzneš svojih las še jedenkrat prodajati, to ti povem, ker lasje so zdaj moji in jaz sem od njih gospodar.“ To rekši, naglo zgine iz brivnice.

Bil je plemeniti gospod zeló imovit trgovec v notranjem mestu na Dunaji. Vesela deklica hiti zdaj k materi in bilo jima je pomagano. To vam je lep izgled, kako plačuje ljubi Bog pridne otroke, kateri ljubijo svoje stariše.

J. Veličanski.

Pozdrav vzpomladi.

Pozdravljena bodi vesela vzpomlád,
Pozdravljena tisočkrat bodi!
Minula je zima — odšla je od nas,
Vže vzela slovó je povsodi.

Vse polno je rožic, vijolic, zlatíc
In družega nežnega cvetja;
Dolina, dobrava, planina in breg
Odmeva od ptičjega petja.

Čaróбно skorjanec glej v zraku žgolí,
Bučela strdí si nabira;
Po logu pa čuje veseli se tek
Glasnó žuborečega vira.

Na gori zelenej prepeva pastir,
Da daleč okoli odméva;
A z bližnje planine čez cvetni tjà dól
Vesel mu továriš odpéva.

O rajska, vesela in mila vzpomlád,
Ne daješ samó nam zelénja;
Ti v dušo nam mrzlo in v tožno sréc
Pokladaš sladkosti življenja.

Zatorej pozdravljena bodi vzpomlád,
Pozdravljena tisočkrat bodi!
Minula je zima — odšla je od nas,
Vže vzela slovó je povsodi.

A. Pin.

Listje in cvetje.

Majniku.

Pozdravljamo srčno te majnik veseli,
Nakitil si s cvetjem preljubi naš kraj;
Zakaj bi veselih zdaj pesni ne peli,
Ker ti si mladini veselje in raj!

Po pražnje oblekel si naše vrtove,
Ogrnil si s cvetjem dobrovo in gaj;
Z veseljem praznujemo tvoje godove,
Pozdravljamo srčno prezali te maj!

Od zôre do mraka veselo prepéva
Zbor ptičkov tam sredi zelenih dobráv;
Veselo njih petje iz loga odméva,
Iz gozdá glasí se prisrčen pozdráv!

Po cvetji vže leta marljiva bučela,
Pevaje vže dviga skorjanček se v zrak;
Glej, božja je stvarica vsaka vesela,
Ker žarek jo solnčni oživlja gorák!

Pozdravljamo torej te majnik veseli,
Okinéal si s cvetjem preljubi naš kraj;
Zakaj bi veselih zdaj pesni ne peli,
Ker ti si mladini veselje in raj!

Iv. Zarnik.

(Laž.) Velika je sramota lagati. Laž ima kratke nogé. Kdor rad laže, tudi rad krade. Kdor se ne sramuje lagati, ne sramuje se tudi krasti. „Kdor veliko govori,“ pravijo ljudje, „mora veliko znati ali pa veliko lagati.“ Laž in zvijača pogine, samó resnica in pravica ostaneti. Kdor se jedenkrat zlaže, drugič se mu ne veruje več, ako tudi resnico govori. Laži je plitko dno. Govóri malo, pa pravo. Kjer ima laž kosilo, tam nima večerje. Po lažéh se glave sečejo. Z lažjó pridobljeno, ni blagoslovljeno. Na lice priljuden, na jezik ostuden. Varuj se ónih maček, katere se spredaj ližejo, zadej pa praskajo. Laž nima rok, vender človeku zaupanje razdere. Tat in lažnik sta rojena brata. Laž hodi ob enej nogi. Resnica se ne more nikoli z lažjó poljubiti.

Demant.

(Priobčil L. Furlani.)

a
a a a
d e i i i
i i j k k k k
k m m m o o o o o
o o p p p p r
r r r r r
s s t
ž

Zaménjajte v tem demantu érke takó med seboj, da se bode čítalo v 9 vrstah 9 besed od leve proti desnej; a srednja t. j. 5. vrsta naj se číta tudi od zgoraj navzdol po sredi posameznih besed.

Besede naj značijo: 1. soglasnik; 2. sesalca; 3. reko v Tirolih; 4. koristno rastlino; 5. avstrijsko kronovino; 6. del svetá; 7. moško ime; 8. del človeške glave; 9. samoglasnik.

(Rešitev in imena rešilcev v prihodnjem listu.)

Rešitev demanta, uganke v zlogih in odgovorke uganek v 4. „Vrtčevem“ listu.

Rešitev demanta:

N
b o b
s e v e r
G o l o v e c
N o v o m e s t o
K o č e v j e
c e s a r
O t o
o

Prav so ga rešili: Gg. Ant. Petelin, duh. pom. v Tomaji; M. Hiti, naduč. v Slavini; Iv. Zorn, naduč. v Križi pri Ajdovščini; Jer. Rajar, naduč. v Šempasu; Karol Mlekuž, učit. v Oseku; Fr. Vilhar, učit. Vel. Zablje; Leop. Furlani, učit. v Šmarijah pri Gorici; Iv. Povh, učit. pri sv. Venčesu (Štir.); Iv. Trošt, učit. na Ustji; M. Rant, naduč. na Dobrovi; Jos. Kumer, c. kr. rudar, Jos. Oblak in Jer. Pirc v Idriji; Al. Vakaj pri sv. Ani v slov. gor. (Štir.); Mar. Strekelj v Komnu; Iv. Demšar v Zireh; Ant. Kramar v Matejnem; Iv. Zarnik, učit. in B. Ž—c Zlatarjev v Ljubljani; — Al. Šonc, dijak v Gorici; Kon. Pollak, dijak v Kranji; Hugon Roblek, V. Zun, Vinc. Krek, Drag. Gabriel, Ant. Božič, Iv. Zupančič, Stanko Bevk, Iv. Krajnovič in Al. Rant, dijaki v Ljubljani; — Al. Pogačnik, Frid. Juvančič, Vl. Levce, Vilko

Ledenik, Leo Grasselli, Alf. Malovrh, Rud. Breschar, Janko Skofic, Fr. Vončina in Jos. Bavec, učenci v Ljubljani; — Otmar Meglič, učenec na Vranskem; Rob. Golli, učenec v Radovljici; Ant. Černe, učenec v Gorici; Fr. Kot in Mir. Teržan, učenca v Žavci (Štirsko). — Gospodična Pavlina Flesch v Slavini; Ivanka Tominec iz Vrhnike; Roza Vigele na Robu; Marija Žustik v Sožani; Marija Kozeljeva pri sv. Gothardu; Lini Kaligar pri sv. Križi (Dolenjsko); Apolonija Fatul v Postojni in Leonca Pollakova v Kranji.

Opomnja. Na take liste in dopisnice, na katerih je veliko število rešilcev podpisanih ne moremo ozira jemati, ker niso verodajni, pa tudi nimamo prostora, da bi priobčili toli ogromno število trudoljubivih rešilcev „Vrtčevih“ nalog.

Rešitev uganke v zlogih.

1. Ananas;	Mihael;
2. Armenija;	Armenija;
3. Črnagora;	Terezija;
4. Inomost;	Inomost;
5. Jeruzalem;	Jeruzalem;
6. Mihael;	Ananas;
7. Otokar;	Črnagora;
8. Postojina;	Otokar;
9. Terezija;	Postojina;

Prav so jo rešili: Gg. Ant. Petelin, duh. pom. v Tomaji; M. Hitti, naduč. v Slavini; Greg. Kozelj, učit. pri sv. Gothardu; Fr. Vilhar, učit. Vel. Žabljce; Leop. Furlani, učit. v Smarijah pri Gorici; I. Trošt, učit. na Ustji; Jer. Pirc, c. k. kovač v Idriji; Al. Vakaj pri sv. Ani v slov. Gor. (Štir); Mar. Strekelj v Komnu; Iv. Zarnik in B. Ž-c v Ljubljani; Hugon Roblek, Ant. Božič, Iv. Zupančič in Stanko Bevk, dijaki v Ljubljani; — Vilko Ledenic, učenec v Ljubljani in Otmar Meglič, učenec na Vranskem; — gspd. Pavlina Flesch v Slavini in Marija Žustik, učenka v Sožani.

Popravek. Pri uganki v zlogih naj se v drugej vrsti namesto zloga „pa“ čita zlog: **ha**.

Odgonétke uganek: 1. Z ničemur, sicer bi se ne videle; 2. Ščetine skozi luknjo; 3. Sneg; 4. Kadar molči; 5. Kopriva; 6. Tri; 7. Polž; 8. Kadar ni na kostéh mesa več; 9. Deset; 10. Kokoši.

Novе knjige in listi.

* Marija moja kraljica ali Šmarnice. Pisal Anton Žgur, župnik v Loškem Potoku. V Ljubljani. Založila in na svitlo dala „Katoliška Bukvarna.“ 1886. 8° 342 str. — To je

naslov novim „Šmarnicam,“ ki jih bode marsikdo z velikim veseljem vzprejel. Ker se je ravno začel Marijin mesec, zatorej prav živo priporočamo ta najnovejši molitvenik vsem onim, ki se navdušujejo za ljubezen in čiščenje do Marije Device. Knjiga je pisana v lepej, gladkej slovenskej besedi in tudi tiskarna je storila svojo dolžnost, ker je knjigo natisnila z lepimi in primerno debelimi črkami. Svesti smo si, da bode vsak, kdor koli si te nove „Šmarnice“ kupi, vesel in zadovoljen s to prelepo molitveno knjigo. Cena „Šmarnicam“ je: v pol usnji 90 kr.; vse v usnji 1 gld.; vse v usnji in z zlato obrezo 1 gld. 20 kr. Po pošti 10 kr. več. Kdor jih 12 vkupe naroči, dobi jedne za nameček. Naročila naj se pošiljajo v „Katoliško Bukvarno“ v Ljubljani.

 Zdjaj pa nekaj za vas, ljubi otroci!

* 1) Molitvenik za dečke. Zbral Franjo Marešič. V Ljubljani, 1886, 2° 2 str.

2) Molitvenik za deklice. Zbral Franjo Marešič. V Ljubljani, 1886. 222 str.

Obe vrlo dobro sestavljeni molitveni knjižici je založil g. Ivan Bonač, knjigovezec v Ljubljani. Res je, da se nam Slovencem ne manjka molitvenikov, ali novi časi prinašajo nove zahteve, nova pravila. Na vse to se je ozir jemalo pri izdaji teh dveh knjižic. Jezik je lep in pravilen, in molitve prav primerne za otročjo starost. Papir je vrlo lep in tisek razločen. — Posebno opozarjamo „Vrtčeve“ čitatelje na „Molitvenik za deklice.“ Nemški jezik se razloči od našega. Pri Nemcih rabita lahko isti molitvenik moški in ženska, da ju nič ne moti ne konjugacija ne deklinacija. A drugače je to v našem slovenskem jeziku. Svojevito našega jezika zahteva posebnih molitvenikov za ženske, vzlasti za naše nežne deklice. In ravno s to knjižico se je ustreglo posebnosti slovenskega jezika. — Mi obe knjižici prav živo priporočamo našej dobrej, pridnej slovenskej mladini. — Cena obema knjižicama je ista: v pol platno 24 kr.; vsa v platno 30 kr.; v usnji z marmorovano obrezo 30 kr.; z zlato obrezo 55 kr.; z zlato obrezo in pozlačena 65 kr. Po pošti 5 kr. več. Na vsakih 12 knjižic se dadó ene za nameček.

Listnica. Gg. J. P. v R.: Vaša pesenca ni za natis. — Vran s ki: Prva Vaših nalog je vže znana „Vrtčevim“ čitateljem iz prejšnjih let, a druge ne moremo priobčiti, ker nismo nobenega lesorezca v Ljubljani, kateri bi izrezal podkovo. — Petrovna v K.: Povest „Sah“ ni primerna za našo mladino: mnogi bi je ne razumeli. Skušali jo bomo kako drugače porabiti. — J. L-l v G.: Poslani pesenci premalo zaplivi, pa tudi po obliki se nedovršeni. — Fr. K. v Ž.: Hvala Vam lepa za besedno uganko, katero ste naredili na „Vrtčevoga“ urednika; a priobčiti je ne moremo, kakor se samó o sebi umeje. Vidi se Vam, da ste prav umen in priden dečko. Le tako naprej! — Mnogim: Demantov smo dobili precejšno število, ter ne moremo z vsemi na svitlo, ker nekateri niso pravilno sestavljeni. Kar je dobrega, prinesemo ob priložnosti.

„Vrtčec“ izhaja 1. dné vsacega meseca, in stoji za vse leto 2 gl. 60 kr.; za pol leta 1 gl. 30 kr. Napis: Uredništvo „Vrtčevoga,“ mestni trg, št. 23 v Ljubljani (Laibach).

Izdatelj, založnik in urednik Ivan Tomšič. — Natisnila Klein in Kovač v Ljubljani.